

Građani i policija

Priručnik o vašim pravima i obavezama
u vezi sa radom policije

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

Centar za
građansko
obrazovanje
Centre
for Civic
Education

Izdavač

Akcija za ljudska prava
Human Rights Action (HRA)
81 000 Podgorica, Crna Gora
Tel: 020/232 348, 232/358; Fax: 020/232 122
hra@t-com.me
www.hraction.org

Za izdavača

Tea Gorjanc-Prelević

Uredila

Tea Gorjanc-Prelević

Autori

Ana Šušović
Bojana Malović
Dalibor Tomović
Milica Bulatović-Jokanović
Tea Gorjanc-Prelević

Lektura i korektura

Nađa Durković
Nemanja Živaljević

Ilustracije

Adela Zejnilović
Mario Đorđević

Štampa

Golbi Print

Tiraž

20000

Priručnik je pripremljen u okviru projekta „Upoznaj svoja prava – Građanin i policija“ koji je podržan kroz program „OCD u Crnoj Gori – od osnovnih usluga do oblikovanja politika – M' Base“ koji sprovodi Centar za građansko obrazovanje (CGO) u partnerstvu sa njemačkom fondacijom Friedrich Ebert (FES), NVO Centar za zaštitu i proučavanje ptica Crne Gore (CZIP) i NVO Politikon mreža, a u saradnji sa Ministarstvom javne uprave i Ministarstvom evropskih poslova Vlade Crne Gore. Projekat finansira Evropska unija, a kofinansira Ministarstvo javne uprave. Njegov sadržaj je isključivo odgovornost Akcije za ljudska prava i ne mora nužno odražavati stavove i mišljenja donatora. Objavljivanje priručnika podržalo je Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore.

Građani i policija

**Priručnik o vašim pravima i
obavezama u vezi sa radom policije**

Podgorica,
januar 2024.

Sadržaj

1. Kome da se žalim ako me policija vrijeđa ili zlostavlja?	7
2. Šta da radim ako od mene nešto zahtijeva osoba koja tvrdi da je iz policije?	8
3. Moram li da postupim po naređenju ili upozorenju policije?	9
4. Koju vrstu prinude policija smije upotrijebiti?	9
5. Kada policija ima pravo da primijeni silu?	11
6. Mora li policajac da pokaže službenu legitimaciju?	11
7. Iz kojih razloga policija smije da traži na uvid ličnu kartu?	14
8. Može li me policija kazniti ako nemam ličnu kartu?	14
9. Mogu li biti odveden u policiju ako kod sebe nemam ličnu kartu?	15
10. Kada je policija ovlašćena da pregleda sadržaj torbe ili automobila?	16
11. Smije li policija da pretresa torbu ili automobil bez sudskog naloga?	17
12. Šta da radim ako policija zatraži da uđe u moj stan?	17
13. Smije li policija da pretrese moj stan bez naloga suda?	18
14. Kada policija smije da me uhapsi?	19
15. Koja su moja prava prilikom hapšenja?	20
16. Smije li policija da mi ograniči kretanje, a da me ne uhapsi?	24
17. Ako me policija pozove na informativni razgovor, moram li odmah poći sa njima?	25
18. Moram li odmah dati obavještenje kada me policija pozove na informativni razgovor?	25
19. Mora li policija da navede razlog zbog kojeg me poziva na informativni razgovor?	26
20. Kada mora da se prijavi javno okupljanje?	26
21. Imamo li pravo na spontano okupljanje?	27
22. Šta ako me policija uhvati da vozim bez vozačke dozvole?	27

23. Šta da radim u slučaju saobraćajne nezgode?	28
24. Smijem li da odbijem testiranje na alkohol i drogu?	30
25. Smijem li da odbijem poligrafsko testiranje?	32
26. Smijem li da odbijem DNK testiranje i uzimanje otisaka prstiju?	33
27. Kome da prijavim prijetnju dobijenu putem interneta?	33
28. Kome da prijavim krivično djelo?	34
29. Mogu li anonimno prijaviti krivično djelo?	36
30. Smije li policija da mi oduzme mobilni telefon ili drugi predmet, i ukoliko ga uzme kada je dužna da mi ga vrati?	37
31. Kada je policija dužna da mi pomogne?	38
32. Smije li me policija kazniti ako ometam ili vrijeđam policajca prilikom vršenja službene dužnosti?	39
33. Imam li pravo da telefonom snimam policijske službenike?	40

*Izrazi korišćeni u ovom priručniku u gramatičkom muškom rodu podrazumijevaju ženski rod osoba na koje se odnose. Riječ „policajac” znači i „policajka”, „službenik” znači i „službenica”, itd.

1. Kome da se žalim ako me policija vrijeđa ili zlostavlja?

Na nepravilan rad policije treba da se žalite sljedećim organizacionim cjelinama u Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) i/ili državnim organima:

1. **Upravi policije** – u okviru MUP-a, pozivom na: **19821** ili **067/449-000** ili slanjem mejla na: **gradjanin.prituzbe@mup.gov.me**;
2. **Odjeljenju za unutrašnju kontrolu policije** – u okviru MUP-a, pozivom na: **020/247-588** ili slanjem mejla na: **unutrasnjakontrola@mup.gov.me**;
3. **Etičkom odboru** – MUP-a, slanjem mejla na: **eticki.odbor@mup.gov.me**.

Pritužbu ovim organizacionim jedinicama možete podnijeti u roku od 30 dana od dana kada smatrate da vam je policijski službenik u vršenju policijskih poslova nanio štetu ili povrijedio pravo.¹

Poželjno je da zapamtite prezime ili identifikacioni broj policijskog službenika (sa značke na uniformi ili iz službene legitimacije), a svakako u pritužbi što preciznije navedite podatke o vremenu, mjestu, radnji ili učinjenom propustu. Pritužba može biti anonimna samo ako se u njoj iznosi sumnja u postojanje krivičnog djela (npr. zlostavljanje, korupcija), u protivnom neće biti uzeta u rad.² Odgovor treba da dobijete u roku od 30 dana od dana prijema vaše pritužbe.³

Ako ste nezadovoljni odgovorom, ili ga ne dobijete u tom roku, možete podnijeti prigovor ministru unutrašnjih poslova u roku 15 dana od dana prijema odgovora, tj. isteka roka za odgovor.⁴ Odluku ministra ćete dobiti u roku od 30 dana od dana kada ministarstvo primi vaš prigovor.⁵

Mejl za podnošenje prigovora ministru unutrašnjih poslova: **kabinet@mup.gov.me**

4. **Savjetu za građansku kontrolu rada Policije** – nezavisnom tijelu sa sjedištem u Skupštini Crne Gore, koje ocjenjuje primjenu policijskih ovlašćenja radi zaštite ljudskih prava i sloboda, možete da podnesete predstavku u roku od šest mjeseci od dana spornog događaja na e-mail: **support@kontrolapolicije.me**.⁶

1 Zakon o unutrašnjim poslovima, *Sl. list CG*, br. 070/21, 123/21 i 003/23, čl. 32, st. 1

2 Pravilnik o načinu postupanja po pritužbama na rad policijskog službenika, *Sl. list CG*, br. 44/22, čl. 4

3 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 32, st. 2

4 Isto, čl. 32, st. 5

5 Isto, čl. 32, st. 6

6 Isto, čl. 191 i Poslovnik o radu Savjeta za građansku kontrolu rada policije, 9/1-12, od 2. 3. 2012, čl. 10

5. **Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore (Ombudsmanu)** – možete podnijeti pritužbu na rad policijskih službenika⁷ zbog povrede ljudskih prava i sloboda, u roku od šest mjeseci od saznanja za povredu, a najkasnije godinu dana od dana učinjene povrede.⁸ To možete učiniti popunjavanjem jednostavnog obrasca na sajtu <https://www.ombudsman.co.me>, pozivom na: **+382 20 241 642** ili slanjem mejla na: **ombudsman@t-com.me**.

6. **Državnom tužilaštvu** – u nekom od osnovnih državnih tužilaštava u Crnoj Gori možete podnijeti krivičnu prijavu, ako smatrate da je protiv vas ili nekog drugog izvršeno krivično djelo (npr. zlostavljanje, mučenje, iznuđivanje iskaza, nanošenje lake ili teške tjelesne povrede, korupcija).⁹

7. **Osnovnom sudu** – podnosite tužbu za naknadu štete koju su vam nanijeli službenici Uprave policije.¹⁰

2. Šta da radim ako od mene nešto zahtijeva osoba koja tvrdi da je iz policije?

Ako ne nosi policijsku uniformu, službenik policije mora da vam se predstavi službenom legitimacijom prije primjene policijskih ovlašćenja.¹¹ Uniformisani policajac, po pravilu, na uniformi nosi policijsku značku s identifikacionim brojem, a pokazao će službenu legitimaciju samo ako to zatražite.¹² (Detaljnije vidjeti pod 6).

Službenik policije mora jasno da saopšti razlog zbog kojeg vam se obraća. Na primjer, ako traži da mu pokažete ličnu kartu ili drugu ispravu, imate pravo da pitate za razlog legitimisanja. I kada od vas zahtijeva nešto drugo prilikom izvršavanja policijskog zadatka, imate pravo na obrazloženje, možete da kažete ono što smatrate važnim u vezi sa tim i da tražite prisustvo osobe kojoj vjerujete. Međutim, sve ovo važi ako to okolnosti omogućavaju i ako ne ugrožava i ne odlaže izvršenje policijskog zadatka.¹³

7 Zakon o Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, *Sl. list CG*, br. 42/11, 32/14 i 21/17, čl. 31, st. 1: „Pritužba sadrži naziv organa na čiji se rad odnosi, opis povrede ljudskih prava i sloboda, činjenice i dokaze koji potkrepljuju pritužbu, podatke o tome koja su pravna sredstva iskorišćena, lično ime i adresu podnosioca/podnositeljke pritužbe i naznaku o tome da li je podnosilac/teljka saglasan/na da se njegovo/njeno ime otkrije u postupku.“ Vidi i Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 202

8 Isto, čl. 32

9 Zakonik o krivičnom postupku, *Sl. list CG*, br. 57/2009, 49/2010, 47/2014, 2/2015, 35/2015, 58/2015, 28/2018, 116/2020 i 145/21, čl. 256, st. 1

10 Zakon o obligacionim odnosima, *Sl. list CG*, br. 47/08, 4/11, 22/17, čl. 148 i 207 i Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 33

11 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 52

12 Isto, čl. 52, st. 1

13 Isto, čl. 52, st. 3

Policijski službenici su dužni da pažljivo postupaju, da ne vrijeđaju dostojanstvo i ne uznemiravaju građane bez potrebe, posebno ako su u pitanju osobe do 14 godina, stariji, bolesni, osobe koje se otežano kreću, osobe s invaliditetom ili žene u drugom stanju.¹⁴

3. Moram li da postupim po naređenju ili upozorenju policije?

U principu ste dužni da postupite u skladu s naređenjem ili upozorenjem službenika policije, a naknadno se možete žaliti ako smatrate da su vam prekršena prava (vidjeti pod 14). Nijeste dužni da izvršite naređenje koje je očigledno nezakonito i predstavlja krivično djelo, npr. da povrijedite sebe ili nekog drugog, da uništite svoju ili tuđu imovinu bez opravdanog razloga, da pod prinudom date izjavu, itd.

Ako se odupirete, ponašate se nasilno ili na drugi način onemogućavate izvršenje policijskog zadatka, snosićete propisane posljedice, koje mogu dovesti i do krivične odgovornosti za sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje.¹⁵ Ako ne reagujete na upozorenje ili naredbu, policajac protiv vas može upotrijebiti prinudu¹⁶ (vidjeti pod 4). Svakako, pri tom ne smije da vas zlostavlja, da vam nanosi nepotrebne tjelesne povrede, tj. ne smije da primijeni pretjeranu silu, koja nije srazmjerna onome što je u tim okolnostima neophodno.¹⁷

4. Koju vrstu prinude policija smije upotrijebiti?

Službenici policije ovlašćeni su da u određenim situacijama (vidjeti pod 5) upotrijebe propisana sredstva prinude,¹⁸ koja mogu biti:

– **fizička snaga**;

– **ručni sprej i električni paralizator (elektrošoker)** – ova sredstva, na primjer, policajac ne smije koristiti kada se pruža pasivan otpor¹⁹ (npr. protest sjedenjem na saobraćajnici);

– **službena palica** – može se upotrijebiti ako fizička snaga i ručni sprej ne mogu da pomognu,²⁰ pa i u slučaju pružanja pasivnog otpora koji nikako drugačije nije mo-

14 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 53

15 Krivični zakonik Crne Gore, *Sl. list RCG*, br. 70/2003, 13/2004..., 49/2018, 3/2020, 026/21, 144/21 i 145/21, čl. 375.

16 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 94, st. 2 i 5

17 Isto, čl. 94, st. 4 i 7

18 Isto, čl. 94, st. 1, čl. 94, st. 1

19 Isto, čl. 99, st. 1 i čl. 100, st. 1

20 Isto, čl. 101, st. 1

guće savladati; palicom se ne smije udarati u predjelu glave, vrata i genitalija, osim u krajnjem slučaju, i ne smije se upotrijebiti prema ranjivim grupama (trudnice, djeca, bolesni, stari, osobe s invaliditetom), osim ako oni upotrebom vatrenog oružja ili drugog opasnog predmeta ugrožavaju svoj život, život policajca ili nekog drugog;²¹

– **sredstva za vezivanje** (lisice, plastične zatege),²² takođe se u principu ne primjenjuju protiv ranjivih grupa; mogu se primijeniti prilikom narušavanja javnog reda i mira, kada pružate pasivan otpor, pokušate da napadnete policijskog službenika, ali i da bi se spriječilo bjekstvo, samopovređivanje ili povređivanje drugoga;²³ važno je da upozorite policajca ako vam pretjerano stegne lisice, kako bi spriječili nastanak nepotrebnih tjelesnih povreda;

– **službeni pas**, koga sa zaštitnom korpom na njušci policajac može da pusti prema vama ako bježite, a počinili ste krivično djelo (npr. razbojništvo).²⁴ Psa bez zaštitne korpe može da upotrijebi ako je npr. u većem obimu narušen javni red i mir ili ako time štiti život,²⁵ što mu omogućava i upotrebu pištolja ili drugog **vatrenog oružja**, ako ostalim sredstvima ne može postići cilj policijskog zadatka.²⁶

Ako se grupa od tri ili više osoba ne razide poslije izdatog naređenja, a nezakonito se ponaša, ako izaziva nasilje ili je do nasilja već došlo, npr. na nekom javnom okupljanju ili sportskoj priredbi,²⁷ policija može da primijeni i **uređaj za izbacivanje mlazeva vode**,²⁸ dok sredstva posebne namjene poput **šok-bombi**, **fleš-bombi**, **metaka od kaučuka**, **drveta ili plastike**²⁹ i sl.,³⁰ kao i **specijalna vozila** ili **hemijska sredstva**³¹ može da upotrijebi samo uz odobrenje direktora Uprave policije.³²

21 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 101, st. 3 i 4

22 Isto, čl. 102, st. 5

23 Isto, čl. 102, st. 1, tač. 1

24 Isto, čl. 104, st. 2, tač. 1

25 Isto, čl. 104, st. 3, tač. 2 i 3

26 Isto, čl. 113, st. 1

27 Isto, čl. 95, st. 3 i 4

28 Isto, čl. 110

29 Upotreba kinetičkih udarnih projektila, tj. metaka od gume (kaučuka), drveta ili plastike nije preporučljiva na javnim skupovima, jer ih je teško izolovati samo na pojedince i postoji znatan rizik od povrede slučajnih prolaznika (*Resource book on the use of force and firearms in law enforcement*, United Nations, New York, 2017, str. 94–95). Uprava policije Crne Gore tvrdi da gumene metke ne nabavlja i ne koristi („Gorović: Veljović pozivao policiju da skine uniforme”, portal Vijesti, 7. 9. 2021).

30 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 95 i čl. 112

31 Isto, čl. 95, st. 4 i čl. 111

32 Isto, čl. 95, st. 4

5. Kada policija ima pravo da primijeni silu?

Pod silom se podrazumijeva upotreba sredstava prinude (vidjeti pod 4), koje policija može da primijeni ako je to neophodno radi: zaštite bezbjednosti ljudi, odbijanja napada ili sprečavanja bjekstva i kada upozoravanjem ili izdavanjem naredjenja ne može da izvrši svoj zadatak.³³

Po pravilu, policija primjenjuje najblaže sredstvo prinude kojim se postiže cilj.³⁴ Prije nego što upotrijebi silu, dužna je da na to upozori.³⁵ Do upozorenja neće doći samo ako bi ono moglo da ugrozi postizanje cilja policijskog posla.³⁶

U slučaju primjene sile, policijski službenici su dužni da:

- zaštite život;
- nanesu što manje povreda i materijalne štete;
- pruže prvu pomoć ili obezbijede pružanje hitne ljebarske pomoći;
- što prije obavijeste porodicu i srodnike povrijeđene ili ugrožene osobe.³⁷

6. Mora li policajac da pokaže službenu legitimaciju?

Kada vam policajac priđe u civilu, dužan je da se predstavi pokazivanjem službene legitimacije.³⁸

Kada vam priđe u uniformi, pokazaće službenu značku ili legitimaciju samo ako tražite.³⁹ Izuzetno, nije dužan da se legitimiše kada to može da ugrozi postizanje cilja policijskog posla, npr. posumnja da ćete pružiti nasilan otpor ili uništiti dokaze.⁴⁰ U tom slučaju trebalo bi da vas upozori riječju „policija”, osim ako bi i to ugrozilo postizanje cilja policijskog posla.⁴¹

Kad policajci djeluju pod posebnom opremom (maskirani), na takvoj uniformi mora da se nalazi vidljiva oznaka od slova i brojeva koja omogućava njihovu identifikaciju.⁴²

33 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 94, st. 2

34 Isto, čl. 94, st. 4

35 Isto, čl. 94, st. 5

36 Isto, čl. 94, st. 6

37 Isto, čl. 94, st. 7

38 Isto, čl. 52, st. 1

39 Isto, čl. 52, st. 2

40 Isto, čl. 52, st. 3

41 Isto, čl. 52, st. 4 i 5

42 Isto, čl. 52, st. 6

Policijski službenici i komunalni policajci imaju neka identična ovlaštenja, npr. i jedni i drugi mogu da utvrđuju identitet, da pregledaju predmete, upotrijebe sredstva prinude (fizičku snagu, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službenu palicu i sredstva za vezivanje).⁴³

Upravu policije treba razlikovati od Komunalne policije.

Uprava policije je organizaciona jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova, koja se bavi zaštitom bezbjednosti građana i njihovih prava i sloboda, zaštitom imovine, sprečavanjem vršenja, otkrivanjem i rasvjetljavanjem krivičnih djela i prekršaja, pronalaženjem učinilaca krivičnih djela i prekršaja, itd.

Komunalna policija je opštinska služba, koja obavlja poslove komunalnog nadzora u cilju očuvanja gradskih dobara – ulica, javne rasvjete, javnih parkirališta, parkova, zelenih površina, itd. i obezbjeđuje komunalni red tako što postupa po prijavama, zahtjevima ili prijedlozima građana kada se žale na buku u ugostiteljskim objektima, na nepoštovanje kućnog reda, nepropisno parkiranje, nepropisno držanje kućnih ljubimaca, i sl.

U nastavku pogledajte kako izgledaju službene značke i legitimacije policijskih službenika i komunalnih policajaca.

⁴³ Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 41, čl. 41 i Zakon o komunalnoj policiji, *op. cit.*, čl. 9

POLICIJSKI SLUŽBENIK	IZGLED POLICIJSKE ZNAČKE	IZGLED SPOLJAŠNJE STRANE LEGITIMACIJE	IZGLED UNUTRAŠNJE STRANE LEGITIMACIJE
			

KOMUNALNI POLICAJAC	IZGLED KORICA SLUŽBENE LEGITIMACIJE	LIJEVA I DESNA STRANA SLUŽBENE LEGITIMACIJE	
	<p>OPŠTINA PODGORICA</p> <p>KOMUNALNA POLICIJA SLUŽBENA LEGITIMACIJA</p>	<p>OPŠTINA _____ KOMUNALNA POLICIJA</p> <p>Reg. broj _____ Serijski broj _____</p> <p>_____ (ime i prezime)</p> <p>_____ (zvanje komunalnog policajca)</p> <p>_____ M. P. _____ (datum izdavanja) (potpis)</p>	<p>OVLAŠĆENJA</p> <p>Komunalni policajac, odnosno načelnik komunalne policije ovlašten je da, u skladu sa Zakonom o komunalnoj policiji, upozori lice, izda naređenje, utvrdi identitet, liši slobode učinioca prekršaja, zaustavi i privremeno isključi vozilo iz saobraćaja, izvrši pregled predmeta, privremeno oduzme predmete, primijeni video-nadzor i upotrijebi sredstva prinude – fizičku snagu, ručni sprej sa nadražujućim dejstvom, službenu palicu i sredstva za vezivanje.^[44]</p>

[44] Pravilnik o izgledu i sadržaju službene legitimacije komunalnog policajca, Sl. list CG, br. 54/19.

7. Iz kojih razloga policija smije da traži na uvid ličnu kartu?

Policijski službenik može da traži na uvid vašu ličnu kartu iz više razloga, a neki od njih jesu:

- kada ulazite u objekat ili prostorije koje se obezbjeđuju;
- kada treba da budete lišeni slobode, dovedeni, zadržani ili upućeni nadležnim organima;
- ako se nad vama vrši pregled ili pretres po naredbi suda (kada postoji sumnja da je izvršeno krivično djelo ili neki prekršaj) ili ako se zateknete u tuđem stanu, drugim prostorijama ili prevoznom sredstvu u kom se vrši pregled ili pretres;
- ako se zateknete na mjestu ili u objektu gdje je kretanje privremeno ograničeno (zabranjeno);
- ako od vas prijete opasnost za druge osobe ili imovinu ili ako postoji sumnja da predstavljate opasnost za bezbjednost i javni red i mir;
- ako možete da pružite podatke koji su korisni za obavljanje policijskih zadataka, npr. kada se od vas prikupljaju podaci o izvršenom krivičnom djelu ili prekršaju;
- ako ste bespomoćni, pa je neophodno utvrditi vaš identitet da bi vam se pružila pomoć;
- ako svojim ponašanjem dajete povoda za sumnju da ste maloljetni bjegunac od kuće ili obrazovne ustanove ili ste izgubljeni;
- ako je potrebno utvrditi vaš identitet iz bezbjednosnih razloga, itd.⁴⁵

8. Može li me policija kazniti ako nemam ličnu kartu?

Ako imate 18 godina, dužni ste da sa sobom uvijek nosite ličnu kartu.⁴⁶

Ako je ne ponesete ili odbijete da je pokažete kada to policajac zahtijeva od vas, možete biti kažnjeni novčano u iznosu od 60 do 180 €. ⁴⁷ Izdaće vam se prekršajni nalog i, po pravilu, izreći minimalna propisana novčana kazna od 60 €. ⁴⁸

Uputstva u vezi s prekršajnim postupkom: Ako prihvatate odgovornost, potpišete prekršajni nalog na odgovarajućem mjestu i platite kaznu. ⁴⁹

Ako ne prihvatate odgovornost, onda stavite potpis na nalog na mjestu gdje piše da zahtijevate sudsko odlučivanje i sami dostavljate sudu tako potpisan nalog sa svim raspoloživim dokazima u roku od osam dana. ⁵⁰

45 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 70

46 Zakon o ličnoj karti, *Sl. list CG*, br. 12/2007, 73/2010, 28/2011, 50/2012, 10/2014 i 18/2019, čl. 2

47 Isto, čl. 29

48 Zakon o prekršajima, *Sl. list CG*, br. 1/2011, 6/2011, 39/2011, 32/2014, 43/2017 i 51/2017, čl. 144

49 Isto, čl. 145, st. 4

50 Isto, čl. 150

Ako ne podnesete zahtjev u roku za sudsko odlučivanje, smatraće se da ste prihvatili odgovornost, a prekršajni nalog će postati konačan i izvršan.⁵¹

9. Mogu li biti odveden u policiju ako kod sebe nemam ličnu kartu?

Ako ličnu kartu nemate kod sebe, policajac je ovlašten da vas odvede u policijsku stanicu radi provjere identiteta iz istih razloga zbog kojih može i da vas legitimira (vidjeti pod 7).⁵²

Umjesto lične karte, radi utvrđivanja identiteta, možete pokazati vozačku dozvolu, putnu ispravu ili drugu javnu ispravu sa fotografijom.⁵³ Identitet vam može biti provjeren i na osnovu izjave druge osobe čiji je identitet prethodno utvrđen.⁵⁴ To znači da, ako ste u društvu nekoga ko ima ličnu kartu kod sebe, policajac vaš identitet može provjeriti kod te osobe. Isto važi ako vas legitimira komunalni policajac.⁵⁵

Kada ne može provjeriti identitet, ili se posumnja u vjerodostojnost isprava, policajac vaš identitet može provjeriti putem podataka iz evidencija Ministarstva, odnosno Uprave policije.⁵⁶

51 Zakon o prekršajima, *op. cit.*, čl. 148

52 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 77

53 Isto, čl. 71, st. 1

54 Isto, čl. 71, st. 2

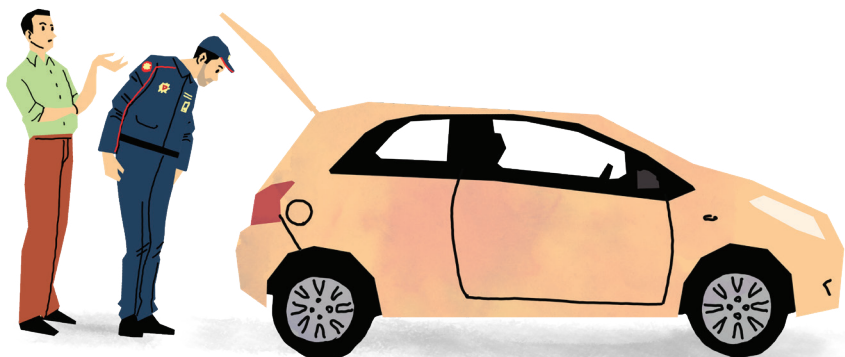
55 Pravilnik o bližem načinu vršenja poslova i primjene ovlaštenja komunalne policije, *Sl. list CG*, br. 054/19, čl. 19

56 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 72

10. Kada je policija ovlašćena da pregleda sadržaj torbe ili automobila?

Policajac može da pregleda prevozno sredstvo, putnike ili prtljag vizuelno, dodirrom, upotrebom ogledala, detektora, službenog psa, i bez naloga ili naređenja pretpostavljenog i bez naredbe suda, kada je to potrebno, radi: zaštite bezbjednosti ljudi ili imovine; sprečavanja vršenja krivičnog djela; sprečavanja bjekstva učinioca krivičnog djela; pronalaženja npr. oružja ili oruđa; obezbjeđivanja ličnosti, objekata, prostora; vršenja granične kontrole, odnosno kada na osnovu raspoloživih podataka postoji sumnja da se u prevoznom sredstvu određene vrste, tj. kod putnika ili u prtljagu, nalaze osobe koje se traže, predmeti ili tragovi krivičnog djela ili prekršaja i sl.⁵⁷

Pod pregledom se podrazumijeva pregledanje svih otvorenih i zatvorenih prostora automobila ili predmeta koje prevozite, tj. policijski službenik može zatražiti od vas da otvorite gepek ili torbu kako bi izvršio i spoljni i unutrašnji pregled.⁵⁸ Ako odbijete, policijski službenik može tražiti sudsku naredbu za pretres ili mu pristupiti bez nje. U nastavku pročitajte kad policija ima pravo da pretrese vašu torbu ili automobil bez te naredbe.

57 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 91

58 Isto, čl. 91, st. 5

11. Smije li policija da pretresa torbu ili automobil bez sudske naredbe?

Ako prilikom pregleda policijski službenik ustanovi ili posumnja da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti (ubistvo, krađa, razbojništvo, neovlašćena proizvodnja, držanje i stavljanje u promet opojnih droga...) on može da pretrese vaš automobil ili torbu bez sudske naredbe.⁵⁹ To znači da neće samo spolja i iznutra da pogleda automobil, već će i da ga pretrese tako što će rastaviti njegove pojedine djelove, odnosno, neće samo da opipa ili pogleda u torbu, već će i da zavuče ruku u nju, izvadi sve stvari iz nje i pojedinačno ih pregleda.⁶⁰ Kada vrši pretresanje bez naredbe, policijski službenik je dužan o tome odmah da podnese izvještaj sudiji za istragu. Za slučaj da se u vašoj torbi ili automobilu nađu mobilni telefon, računar, USB - fleš-disk i slični uređaji, imajte na umu da je za njihovo pretresanje sudska naredba neophodna.⁶¹

Pored toga, bez sudske naredbe policija može da pretrese i svaku osobu za koju, prilikom izvršavanja naredbe o dovođenju ili lišenja slobode, posumnja da posjeduje oružje ili oruđe za napad ili da će ta osoba sakriti ili uništiti predmete koji treba da joj budu oduzeti i posluže kao dokaz u krivičnom postupku.⁶²

12. Šta da radim ako policija zatraži da uđe u moj stan?

Policija može da zatraži da uđe u vaš stan kada postoji sumnja da će u njemu pronaći osobu koja je okrivljena za krivično djelo ili tragove ili predmete u vezi s izvršenjem krivičnog djela.⁶³ Ako ima naredbu za pretresanje, daće vam je i pozvaće vas da dobrovoljno predate predmete koji se traže ili osumnjičenog koga krijete.⁶⁴ Imate pravo da pozovete advokata, pa će se pretres odložiti dok on ne dođe, najduže na dva sata.⁶⁵ Pod 13. pročitajte kad policija ima pravo da uđe u vaš stan i bez naredbe za pretres koju izdaje sud.

Policija će vam tražiti da otvorite zaključane prostorije, namještaj ili druge stvari, a ako odbijete, otvoriće ih silom, pokušavajući da nanese što manju štetu.⁶⁶ Potpisu-

59 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 83, st. 6

60 Zakon o graničnoj kontroli, *Sl. list CG*, br. 72/2009, 20/2011, 40/2011, 39/2013, 17/2019, 146/21, 125/23, čl. 32

61 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 75, st. 2 i čl. 83, st. 6

62 Isto, čl. 83

63 Isto, čl. 75, st. 1

64 Isto, čl. 80, st. 1

65 Isto

66 Isto, čl. 81, st. 2

jete zapisnik o pretresanju, a ako su vam neki predmeti ili isprave oduzete, o tome dobijate potvrdu.⁶⁷

13. Smije li policija da pretrese moj stan bez naloga suda?

Pravilo je da niko protiv vaše volje ne može ući u vaš stan i vršiti pretres bez odluke suda i bez prisustva dva svjedoka.⁶⁸ Međutim, od tog pravila postoje izuzeci.

Policija može i bez naredbe suda da uđe u stan i izvrši pretres ako je neophodno hitno reagovati da se spriječi izvršenje krivičnog djela, uhvati učinilac krivičnog djela, spasu ljudi ili imovina (npr. u slučaju požara, poplave, prijetnje aktiviranjem bombe ili drugih opasnih materija, kada je u stanu osoba koja može biti potencijalno opasna po druge, i sl.), ako sam držalac stana to traži, ako neko iz stana zove u pomoć, ako je to neophodno da bi se izvršila odluka o pritvoru, o dovođenju okrivljenog ili drugog lica (npr. okrivljeni ili svjedok izbjegavaju poziv za suđenje), kada treba lišiti slobode učinioca krivičnog djela koji je u bjekstvu ili je za njim raspisana potjernica.⁶⁹ Policija može da pretrese stan i bez prisustva dva svjedoka, ako bi to svjedoke izložilo riziku od fizičkih povreda ili ako njihovo prisustvo nije moguće odmah obezbijediti, a postoji opasnost od odlaganja, pri čemu konkretne razloge za to mora naznačiti u zapisniku o izvršenom pretresu.⁷⁰

Kada policija uđe u stan bez naredbe, izdaće vam potvrdu u kojoj se navodi razlog ulaska u stan, a možete dati primjedbe koje će biti unijete u tu potvrdu o ulasku u stan, odnosno u zapisnik o pretresu stana.⁷¹

67 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 81, st. 8 i 9

68 Ustav Crne Gore, *Sl. list CG*, br. 1/2007 i 38/2013, čl. 41

69 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 83, st. 1

70 Isto, čl. 83

71 Isto, čl. 83, st. 2 i 3

14. Kada policija smije da me uhapsi?

Hapšenje je neformalni izraz za situaciju u kojoj policija nekog lišava slobode.⁷²

Policija može samostalno, ili po nalogu državnog tužioca ili suda, da liši slobode osobu koja se sumnjiči da je izvršila krivično djelo⁷³ ili prekršaj⁷⁴, u sljedećim slučajevima:

- 1) ako se ta osoba krije ili ne može da se utvrdi njen identitet ili postoje okolnosti koje ukazuju na opasnost da će pobjeći;
- 2) ako postoje okolnosti koje ukazuju da će uništiti, izmijeniti, sakriti ili falsifikovati dokaze ili tragove krivičnog djela ili prekršaja ili ometati postupak uticanjem na svjedoke, saučesnike ili prikrivače;
- 3) ako postoje okolnosti koje ukazuju da će ponoviti krivično djelo ili prekršaj, ili da će dovršiti pokušano djelo ili učiniti djelo kojim prijeti;
- 4) ako se osoba sumnjiči za krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od najmanje 10 godina, koje je posebno teško zbog načina izvršenja ili posljedica, a procjenjuje se da je lišavanje slobode nužno za nesmetano vođenje krivičnog postupka;
- 5) ako uredno pozvana optužena osoba izbjegava da dođe na suđenje.

Pravo na fizičku slobodu je ljudsko pravo, koje štite Ustav Crne Gore, međunarodni ugovori o ljudskim pravima i zakoni. Ono znači da policija ne smije nikoga proizvoljno da hapsi, već samo ako postoje objektivne okolnosti zbog kojih se osnovano sumnja da je osoba izvršila krivično djelo ili prekršaj, kao i bar neka od gorenavedenih okolnosti (1–5) koje opravdavaju lišavanje slobode.⁷⁵

I najkraće neosnovano lišavanje slobode je kršenje prava,⁷⁶ koje povlači odgovornost državnog organa za naknadu štete zbog povrede prava ličnosti.⁷⁷

72 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 264

73 Isto, čl. 264, čl. 175

74 Zakon o prekršajima, *Sl. list CG*, br. 1/2011, 6/2011 – ispr., 39/2011, 32/2014, 43/2017 – odluka US i 51/2017, čl. 166

75 Vidi npr. presudu Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Asanović protiv Crne Gore*, br. 52415/18, 2021, st. 97

76 Evropski sud za ljudska prava je utvrdio da je i samo 45 minuta neopravdanog zadržavanja u policijskoj stanici predstavljalo kršenje prava na slobodu (presuda *Shimovolos v. Russia*, br. 30194/09, st. 50, 2011), odnosno, u drugom slučaju, oko sat i po zadržavanja u policijskom automobilu (presuda *Zelčš v. Latvija*, br. 65367/16, st. 40–41).

77 Zakon o obligacionim odnosima, *op.cit.*, čl. 148, 207, 210a.

15. Koja su moja prava prilikom hapšenja?

Policija je dužna da obavijesti osobu koju lišava slobode:

- a) o razlozima lišavanja slobode na njenom jeziku ili na drugom jeziku koji razumije;⁷⁸
- b) o pravu da ne mora ništa izjaviti niti odgovarati na pitanja;⁷⁹
- c) o pravu da se o lišavanju slobode odmah obavijesti osoba po njenom izboru (kao i diplomatsko-konzularni predstavnik države čiji je državljanin, odnosno predstavnik međunarodne organizacije, npr. UN, ako se radi o osobi bez državljanstva ili izbjeglici);⁸⁰
- d) o pravu na branioca (advokata) po njenom izboru;⁸¹
- e) o pravu na zdravstveni pregled u policiji od strane doktora medicine po njenom izboru,⁸² a kada osoba bude dovedena državnom tužiocu, pregled može da zatraži i njen branilac, član porodice ili vanbračni partner.⁸³

Ako se osoba koja se lišava slobode samostalno starala o djetetu ili drugom članu porodice koga je potrebno zbrinuti, policija će o lišenju slobode obavijestiti nadležni organ socijalnog staranja.⁸⁴

78 Zakonik o krivičnom postupku, čl. 5, st. 1

79 Isto, čl. 5, st. 1, čl. 261, st. 2

80 Isto, čl. 5 i čl. 180

81 Isto, čl. 5, st. 1, čl. 261, st. 3

82 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.* čl. 79, st. 1

83 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 268, st. 6

84 Isto, čl. 5 st. 1, čl. 180 st. 2

Policija o lišavanju slobode mora odmah da obavijesti državnog tužioca, da sačini službenu zabilješku koja sadrži vrijeme i mjesto lišavanja slobode i da osobu lišenu slobode *bez odlaganja* sprovede do državnog tužioca, a najkasnije u roku od 24 časa.⁸⁵ Ako se ovaj rok prekorači, policija je dužna da uhapšenu osobu odmah pusti na slobodu.⁸⁶ Osobu uhapšenu zbog prekršaja, policija takođe dovodi u sud za prekršaje *odmah*, a najkasnije u roku od 12 časova.⁸⁷

Kako je poštovanje ovih rokova obavezno, vrlo je važno precizno odrediti vrijeme lišavanja slobode. Na sadržaj policijske zabilješke u odnosu na tu okolnost nije predviđena posebna žalba, ali se i to svejedno može osporavati pred sudom žalbom *habeas corpus*⁸⁸ ili tužbom zbog neosnovanog lišenja slobode.

Policijski službenik uhapšenu osobu upozorava da će upotrijebiti vatreno oružje ako pokuša da pobjegne ili da ga napadne.⁸⁹

Kada je osoba lišena slobode, to znači da je osumnjičena ili već i okrivljena da je izvršila krivično djelo ili prekršaj.⁹⁰ Nju kao osumnjičenu ili okrivljenu saslušava državni tužilac, a može je saslušati i policija, kada je za to ovlasti državni tužilac. Svaka izjava data u ovom svojstvu smatra se dokazom u krivičnom postupku, od koga često zavisi odluka o krivičnoj odgovornosti. Zbog toga je preporuka da ovakvim saslušanjima uvijek prisustvuje advokat.

Ako policija saslušava osobu lišenu slobode, tom saslušanju obavezno mora da prisustvuje branilac (advokat).⁹¹ Međutim, građanin češće bude pozvan u policiju na informativni razgovor (gdje prisustvo advokata nije obavezno) u vezi sa nekim događajem, pa tokom razgovora policija procijeni da on treba da bude osumnjičen. Zato je važno znati da na informativni razgovor u policiju *možete doći s advokatom* i da nje-

85 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 264 st 1

86 Isto, čl. 264, st. 3

87 Zakon o prekršajima, *op. cit.*, čl. 166

88 Na ovu žalbu ima pravo svako lišen slobode na osnovu Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, čl. 9 st. 4 i Evropske konvencije o ljudskim pravima, čl. 5 st. 4

89 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 94 i 113

90 **Osumnjičeni** je lice prema kome je nadležni državni organ preduzeo neku radnju zbog postojanja osnova sumnje da je učinilo krivično djelo, a u odnosu na koje još nije donesena naredba o sprovođenju istrage, niti je podnesena neposredna optužnica; **okrivljeni** je lice protiv koga je donesena naredba o sprovođenju istrage ili protiv koga je podignuta optužnica, optužni predlog ili privatna tužba ili lice protiv koga je pokrenut posebni postupak za primjenu mjera bezbjednosti, obavezno psihijatrijsko liječenje i čuvanje u zdravstvenoj ustanovi i obavezno psihijatrijsko liječenje na slobodi; izraz okrivljeni može se koristiti u krivičnom postupku kao opšti naziv za okrivljenog, optuženog i osuđenog (Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 22). Okrivljeni je i osoba protiv koje se vodi prekršajni postupak (Zakon o prekršajima, *op. cit.*, čl. 112, st. 1).

91 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 69, st. 5 i čl. 261, st. 5

govo prisustvo informativnom razgovoru mora biti omogućeno.⁹² Prisustvo advokata smanjuje rizik od iznuđivanja izjave i doprinosi osjećaju sigurnosti.

Onog trenutka kada policijski službenici tokom informativnog razgovora ocijene da bi saslušana osoba mogla biti osumnjičena, dužni su da o tome odmah obavijeste državnog tužioca, koji će, ako je saslušanje neophodno prije pokretanja istrage, od policije zatražiti njeno dovođenje u prostorije tužilaštva.⁹³

Kada dođete kod državnog tužioca, a lišeni ste slobode, on će vam saopštiti da imate pravo na branioca (advokata). Branioca možete sami pozvati ili uspostaviti kontakt s njim posredstvom člana porodice ili nekog drugog lica čiji se identitet mora saopštiti tužiocu, a ako je potrebno, tužilac vam može pomoći u njegovom angažovanju.⁹⁴

92 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 259, st. 1 i 4

93 Isto, čl. 261, st. 1

94 Isto, čl. 266 st. 1

Ako se ipak odlučite da ne uzmete branioca u roku od 12 sati od kada ste obaviješteni da to možete učiniti ili izjavite da vam on nije potreban (a ne radi se o obaveznoj odbrani), tužilac će vas saslušati bez branioca, najkasnije u narednih 12 časova.⁹⁵

Ako je odbrana na saslušanju kod državnog tužioca obavezna (za osobe s invaliditetom kojima invaliditet otežava uspješnu odbranu i za osobe protiv kojih se vodi postupak zbog krivičnog djela za koje se može izreći najduža kazna zatvora⁹⁶), a vi ne želite da angažujete advokata, on će vam biti određen po službenoj dužnosti prema azbučnom redu prezimena sa spiska Advokatske komore.⁹⁷

O saslušanju se sastavlja zapisnik, na koji se mogu staviti primjedbe.⁹⁸

Nakon saslušanja, tužilac će vas pustiti na slobodu, osim ako procijeni da postoje razlozi za zadržavanje⁹⁹ – opasnost od uništavanja dokaza, bjekstva, ponavljanja krivičnog djela ili ako je pritvor potreban za nesmetano vođenje postupka, a radi se o krivičnom djelu za koje se može izreći kazna zatvora od deset godina ili teža kazna i sl.¹⁰⁰ – kada može donijeti rješenje o zadržavanju u trajanju od najduže 72 časa od časa lišavanja slobode.¹⁰¹ Svaka zadržana osoba od donošenja rješenja o zadržavanju mora imati branioca.¹⁰² Protiv rješenja o zadržavanju postoji pravo na žalbu. O žalbi istražni sudija odlučuje hitno, u roku od četiri časa.¹⁰³

95 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 266, st. 2

96 Isto, čl. 69, st. 1

97 Isto, čl. 266, st. 3

98 Isto, čl. 261, st. 8

99 Isto, čl. 266, st. 4

100 Isto, čl. 175, st. 1

101 Isto, čl. 267

102 Isto, čl. 69, st. 6

103 Isto, čl. 267

16. Smije li policija da mi ograniči kretanje, a da me ne uhapsi?

Policija ima pravo da privremeno ograniči kretanje na nekom prostoru – najduže 12 časova¹⁰⁴ – ili pristup nekom objektu ili izlazak iz objekta – najduže šest časova¹⁰⁵ – kada:

- otklanja opasnost po ljude ili imovinu (npr. u slučaju miniranja objekta, odrona kamenja, klizanja terena, prijave podmetanja bombe, itd.);
- sprečava izvršenje krivičnog djela ili prekršaja;¹⁰⁶
- pokušava da pronađe ili uhvati učinioca krivičnog djela ili prekršaja;¹⁰⁷
- traži dokaze da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti – poput krađe, razbojništva, nasilničkog ponašanja i sl. – ili prekršaj za koji je propisana kazna zatvora¹⁰⁸ (npr. vrijeđanje i drsko ponašanje, podstrekavanje ili izazivanje na tuču, upotreba vatrenog oružja bez dozvole na javnom mjestu, itd.);¹⁰⁹
- obezbjeđuje šticienu ličnost, šticieni prostor;¹¹⁰
- blokira ulice, vrši racije, zasjede i sl. za potrebe policijskih operacija;¹¹¹
- je to neophodno za utvrđivanje nečijeg identiteta ili vršenja granične kontrole.¹¹²

Osobu koju zatekne na mjestu izvršenja krivičnog djela, policijski službenik može da zadrži na tom mjestu do dolaska državnog tužioca, ako procijeni da bi ta osoba mogla dati podatke važne za krivični postupak.¹¹³ Ovo zadržavanje može da traje najduže šest časova.¹¹⁴

104 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 80, st. 2

105 Isto, čl. 80, st. 3

106 Isto, čl. 80, st. 1

107 Isto

108 Isto

109 Zakon o javnom redu i miru, *Sl. list CG*, br. 64/11 i 56/20, čl. 7, čl. 10 i čl. 13

110 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 80

111 Isto, čl. 81

112 Zakon o graničnoj kontroli, *op. cit.*, čl. 31

113 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 258, st. 1

114 Isto

17. Ako me policija pozove na informativni razgovor, moram li odmah da počem sa njima?

Na informativni razgovor možete biti prinudno dovedeni samo ako se nijeste odazvali pozivu, i to samo ako ste u pozivu na to bili upozoreni.¹¹⁵ U pozivu se određuje dan i čas kada treba da dođete u prostorije policije radi prikupljanja potrebnih obavještenja. Međutim, umjesto toga, nekada može pisati da se na poziv morate odazvati „odmah“. Stav Evropskog suda za ljudska prava u predmetu *Asanović protiv Crne Gore* bio je da se takav izraz ne smije koristiti, jer se njime uskraćuje vaša mogućnost da o primljenom pozivu odlučite sami i na njega pristanete svojom voljom, suprotno Zakoniku o krivičnom postupku i pravu na slobodu i bezbjednost.¹¹⁶

18. Moram li odmah dati obavještenje kada me policija pozove na informativni razgovor?

Informativni razgovor može da traje onoliko koliko je neophodno da se dobije potrebno obavještenje od građanina, a najduže šest časova.¹¹⁷ Ako ne želite da pružite obavještenje ili ga nemate, na vas se ovaj rok ne primjenjuje i morate odmah biti pušteni iz policije.¹¹⁸

Policija vas prilikom informativnog razgovora ne smije saslušavati u svojstvu okrivljenog, svjedoka ili vještaka.¹¹⁹ Međutim, ako se za vrijeme razgovora pojavi osnovana sumnja u vas, policija vas može i lišiti slobode. Dužna je da o tome odmah obavijesti državnog tužioca, sačini službenu zabilješku koja će sadržati tačno vrijeme i mjesto lišavanja slobode, i da vas bez odlaganja sprovede tužiocu, a najkasnije u roku od 24 časa (detaljnije vidi u odgovoru pod 14).

Bitno je da znate da imate pravo da u prostorije policije dođete s advokatom i policija je dužna da mu dopusti da prisustvuje prikupljanju obavještenja od vas.¹²⁰

115 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 259, st. 1

116 *Asanović protiv Crne Gore* (predstavka br. 52415/18)

117 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 259, st. 2

118 Isto, čl. 259, st. 3

119 Isto, čl. 259, st. 7

120 Isto, čl. 259, st. 4

19. Mora li policija da navede razlog zbog kojeg me poziva na informativni razgovor?

Policija u pozivu mora da naznači razlog zbog koga vas poziva na informativni razgovor.¹²¹ Po pravilu se radi o prikupljanju informacija o izvršenom krivičnom djelu ili učiniocu. Imajte u vidu da, ako ste istim povodom već saslušani, na ponovni razgovor možete biti pozvani samo uz saglasnost državnog tužioca.¹²²

20. Kada mora da se prijavi javno okupljanje?

Javno okupljanje prijavljujete kada planirate okupljanje više od 20 osoba.¹²³ U broj okupljenih uračunajte i predstavnike medija, ako ih pozivate na skup.

Pisana prijava okupljanja podnosi se najkasnije pet dana prije održavanja skupa.¹²⁴

121 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 259, st. 1

122 Isto, čl. 259, st. 6

123 Zakon o javnim okupljanjima i javnim priredbama, *Sl. list CG*, br. 52/2016, čl. 2

124 Isto, čl. 10

Prijavu podnosite policiji u mjestu gdje planirate da održite okupljanje.¹²⁵ Ona treba da sadrži podatke o organizatoru, prostoru, datumu i vremenu trajanja okupljanja, program i cilj okupljanja, kao i procjenu broja učesnika.¹²⁶

Imajte u vidu da je zaštićeno samo pravo na mirno okupljanje, dakle, na okupljanje bez primjene nasilja.¹²⁷ Kada postoji opasnost da okupljanje neće biti mirno, policija ga može snimati.¹²⁸ O toj namjeri dužna je da obavijesti javnost najkasnije 24h prije početka snimanja.¹²⁹

21. Imamo li pravo na spontano okupljanje?

Da. Spontano okupljanje čini skup više od 20 ljudi, koji spontano reaguju na događaj koji se nije mogao predvidjeti, pa se zato prihvata da se nije mogao blagovremeno prijaviti, u skladu sa zakonom. Prema standardima Evropskog suda za ljudska prava, država je, u principu, dužna da omogući i spontana okupljanja, tj. da ih ne prekida bar dok okupljeni ne izraze poruku zbog koje su se okupili, pod uslovom da je okupljanje mirno.¹³⁰ Prema Zakonu o javnim okupljanjima, policijski službenik je ovlašćen da učesnicima spontanog okupljanja ukaže da okupljanje nije organizovano u skladu sa zakonom i da ih upozori da su dužni da poštuju zakon.¹³¹ Imajući u vidu evropske standarde, policija treba da bude tolerantna prema spontanim okupljanjima.

22. Šta ako me policija uhvati da vozim bez vozačke dozvole?

Policijski službenik će vas privremeno isključiti iz saobraćaja:

- ako kod sebe nemate vozačku dozvolu;¹³²
- ako upravljate određenom kategorijom vozila, a kod sebe nemate vozačku dozvolu-

125 Odjeljenje bezbjednosti (OB) Podgorica, OB Danilovgrad, OB Cetinje, OB Nikšić, OB Pljevlja, OB Tuzi, OB Bijelo Polje, OB Berane, OB Mojkovac, OB Kolašin, OB Plav, OB Rožaje, OB Bar, OB Ulcinj, OB Budva, OB Herceg Novi, OB Kotor, OB Tivat, Stanica policije (SP) Andrijevića, SP Petnjica, SP Gusinje, SP Žabljak, SP Šavnik, SP Plužine.

126 Zakon o javnim okupljanjima i javnim priredbama, *op. cit.*, čl. 11

127 Vidi priručnik „Sloboda mirnog okupljanja u praksi Evropskog suda za ljudska prava“, Akcija za ljudska prava i Institut Alternativa, Podgorica, april, 2020.

128 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 93

129 Isto

130 *Oya Ataman protiv Turske*, predstava br. 74552/01, od 5. 12. 2006. godine

131 Zakon o javnim okupljanjima i javnim priredbama, *op. cit.*, čl. 13

132 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *Sl. list CG*, br. 33/2012, 58/2014, 14/2017, 66/2019, čl. 290, st. 1, tač. 6

- Iu koja vam daje pravo na upravljanje tim vozilom;¹³³
- ako je rok važenja vaše vozačke dozvole istekao;¹³⁴
 - ako kod sebe imate vozačku dozvolu koja je oštećena, pa se iz njenog sadržaja ne može utvrditi imate li pravo na upravljanje tim vozilom.¹³⁵

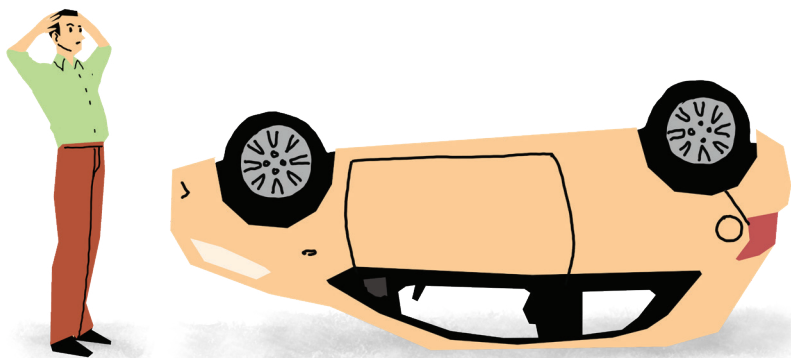
Bićete kažnjeni za prekršaj novčanom kaznom od 60 do 200€ ako nemate važeću vozačku dozvolu kod sebe ili je policijskom službeniku ne date na uvid.¹³⁶ Izdaće vam se odmah prekršajni nalog kojim će biti izrečena minimalna propisana novčana kazna od 60 €¹³⁷ (detaljnije vidjeti pod 3).

Za slučaj da vozite bez položenog vozačkog ispita bićete kažnjeni novčanom kaznom od 300 do 600 €. ¹³⁸

23. Šta da radim u slučaju saobraćajne nezgode?

„Saobraćajna nezgoda je događaj koji se dogodio na putu ili je započet na putu, u kojem je učestvovalo najmanje jedno vozilo u pokretu i u kojem je jedna osoba ili više njih povrijeđeno ili poginulo ili je preminulo u roku 30 dana od posljedica te saobraćajne nezgode ili je nastala materijalna šteta.“¹³⁹

Ako ste učesnik nezgode ili samo naiđete na mjesto saobraćajne nezgode u kojoj ima povrijeđenih, dužni ste da odmah obavijestite policiju i službu hitne medicinske po-

133 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 290, st. 1, tač. 6

134 Isto

135 Isto

136 Isto, čl. 323, st. 1, tač. 28

137 Zakon o prekršajima, *op. cit.*, čl. 144

138 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 319, st. 5

139 Isto, čl. 7

moći, da u skladu sa svojim sposobnostima pružite pomoć povrijeđenima i da ih, po potrebi, prevezete do najbliže zdravstvene ustanove.¹⁴⁰

Ako ste učesnik saobraćajne nezgode *u kojoj je nastala samo materijalna šteta*, dužni ste da:

- uklonite prepreke na putu, a ako to ne uspijete, onda na njih treba da upozorite ostale vozače;
- uklonite vaše vozilo i ostavite ga po strani ako onemogućava odvijanje saobraćaja;
- upozorite sve da se sklone sa puta da se ne bi ometao saobraćaj;
- ostavite podatke o sebi i svom vozilu vozaču oštećenog vozila, tj. policiji. Ako je, vozač odsutan (npr. radi se o parkiranom autu), o nezgodi treba da obavijestite policiju i dostavite vaše lične podatke i podatke o oštećenom vozilu;
- ako policajac ne vrši uviđaj, popunite evropski izvještaj o saobraćajnoj nezgodi koji dobijate od osiguravajućeg društva.¹⁴¹

Policija je dužna da izađe na mjesto ovakve saobraćajne nezgode i izvrši uviđaj ako to zahtijeva jedan od njenih učesnika ili osoba koja je pretrpjela materijalnu štetu.¹⁴² Ako ste vi zahtijevali uviđaj, snosićete troškove u iznosu od 50€. ¹⁴³ Ako pravosnažnom odlukom bude utvrđeno da vi niste odgovorni za udes, već drugi učesnik, imate pravo da od njega tražite nadoknadu tih troškova.¹⁴⁴

Policijski službenik će vas podvrgnuti ispitivanju pomoću alko-metra, droga testa i sl.¹⁴⁵ Ako vam prisustvo zabranjenih supstanci bude utvrđeno na ovaj način, a vi to poričete ili odbijete da potpišete zapisnik o alko-testiranju ili drugoj vrsti ispitivanja, policijski službenik će odrediti da vam se uzme krv ili urin radi analize.¹⁴⁶

Ako ste učesnik udesa *u kome je došlo do povrede ili smrti neke osobe ili je nastala veća materijalna šteta*, tada su i vaše obaveze veće: zaustavljate vozilo, isključujete motor, uključujete sva četiri žmigavca, postavljate sigurnosni trougao, obavještavate policiju i hitnu pomoć, ukazujuete prvu pomoć povrijeđenima u skladu s vašim znanjem i mogućnostima, upozoravate sve da se sklone kako tragovi nezgode ne bi bili uništeni, sačekate policiju i tu ostanete do završetka uviđaja.¹⁴⁷

140 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 165

141 Isto, čl. 170. (Vidi i krivično djelo Nepružanje pomoći iz čl. 157 KZCG).

142 Isto, čl. 169, st. 1

143 Isto, čl. 169, st. 2

144 Isto, čl. 169, st. 3

145 Isto, čl. 172, st. 3

146 Isto, čl. 172, st. 4

147 Isto, čl. 166

Policija će po dolasku izvršiti uviđaj i sačiniti zapisnik.¹⁴⁸ Policijski službenik će odrediti da se svim učesnicima udesa, a ne samo vozačima, analiziraju krv i urin.¹⁴⁹ Osobu koja odbije uzimanje krvi i/ili urina, policijski službenik može prinudno odvesti u zdravstvenu ustanovu, gdje je dužna da se podvrgne takvom uzimanju uzorka, osim ako bi to škodilo njenom zdravlju.¹⁵⁰ U ovom slučaju medicinske radnje će se izvršiti uz prethodno pribavljenu naredbu suda.¹⁵¹ Naredba suda nije uvijek potrebna, već samo kada se protivite da date uzorke na analizu. Policija će nadzirati uzimanje uzorka. U slučaju kada zbog zdravstvenog stanja ne može da se izvrši potpun pregled, obaviće se ono što je moguće.¹⁵² Zdravstvena ustanova daje mišljenje i nalaz, a krv i urin predaje policijskom službeniku koji to odnosi u najbližu laboratoriju, gdje se analiza može sprovesti.¹⁵³ Laboratorija u roku od tri dana daje pisani nalaz.¹⁵⁴ Osoba kod koje se utvrdi prisustvo alkohola snosi troškove ispitivanja.¹⁵⁵

24. Smijem li da odbijem testiranje na alkohol i drogu?

Ne. Kao učesnik u saobraćaju dužni ste da bez odlaganja postupite po nalogu policijskog službenika i omogućite mu da budete testirani na alkohol, drogu i druge psihoaktivne supstance.¹⁵⁶ U suprotnom, on će vas isključiti iz saobraćaja, lišiti slobode¹⁵⁷ i možete biti kažnjeni za prekršaj kaznom zatvora od 15 do 60 dana, a pored kazne odrediće vam se i tri kaznena boda i izreći zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od četiri do šest mjeseci.¹⁵⁸

Vozač pod dejstvom opojnih droga, drugih psihoaktivnih supstanci ili alkohola ne smije upravljati vozilom u saobraćaju na putu. Isto važi i za onoga koji je u tolikoj mjeri umoran ili bolestan ili je u takvom psihofizičkom stanju da je nesposoban za bezbjedno upravljanje vozilom.¹⁵⁹

Vozači mlađi od 24 godine i sa manje od 12 mjeseci vozačkog iskustva ne smiju upravljati motornim vozilom ako u organizmu imaju alkohol u bilo kojoj količini.¹⁶⁰

148 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 168

149 Isto, čl. 172

150 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 154

151 Isto

152 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 292, st. 2

153 Isto, čl. 292, st. 3

154 Isto, čl. 292, st. 4

155 Isto, čl. 291, st. 5

156 Isto, čl. 291

157 Isto, čl. 296, st. 1, tač. 3

158 Isto, čl. 317a, st. 1, tač. 7 i st. 2 i 4

159 Isto, čl. 182

160 Isto, čl. 7, st. 1, tač. 98a i 98b, čl. 182a

Propisane kazne za vožnju pod dejstvom alkohola:

Ako imate:

- 0,1 do 0,3 g/kg alkohola u krvi (oko 2 dcl piva ili 1 dcl vina), a vozač ste mlađi od 24 godine ili vozač početnik (imate do 12 mjeseci vozačkog iskustva), bićete kažnjeni novčano od 60 do 200 €, ¹⁶¹ a ako niste mlađi vozač ili vozač početnik, ova količina alkohola u krvi je dozvoljena. ¹⁶²
- od 0,3 do 0,5 g/kg (oko 3,5 dcl piva ili 1,5 dcl vina ili 0,45 dcl žestokog pića) bićete kažnjeni novčano od 80 do 250 €, ¹⁶³
- 0,5 do 1 g/kg (oko 6 dcl piva ili 2,5 dcl vina ili 0,8 dcl žestokog pića), bićete kažnjeni novčano od 150 do 400 € i dva kaznena boda uz zaštitnu mjeru zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od 60 dana. Ako ste pored navedenog izazvali i neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovali saobraćajnu nezgodu, odrediće vam se dodatno dva kaznena boda i zaštitna mjera zabrane upravljanja motornim vozilom u trajanju od tri mjeseca; ¹⁶⁴
- od 1 do 2 g/kg (oko 1,5 l piva ili 0,8 l vina ili 2,5 dcl žestokog pića), odnosno ako ste nesposobni za upravljanje vozilom zbog dejstva alkohola koje je konstatovano stručnim pregledom, bićete kažnjeni novčano od 300 do 1.000 € ili kaznom zatvora do 60 dana i biće vam određena i tri kaznena boda, kao i zabrana upravljanja motornim vozilom od tri mjeseca ¹⁶⁵. Ako ste prekršajem izazvali neposrednu opasnost za drugog učesnika u saobraćaju ili prouzrokovali saobraćajnu nezgodu, odrediće vam se još dva kaznena boda, i izreći zabrana upravljanja motornim vozilom od tri do šest mjeseci; ¹⁶⁶
- 2 ili više g/kg (oko 2 l vina ili 4 do 5 dcl žestokog pića), bićete kažnjeni kaznom zatvora od 15 do 60 dana i sa tri kaznena boda, uz zaštitnu mjeru zabrane upravljanja motornim vozilom od četiri do šest mjeseci. ¹⁶⁷ Ako ste pod ovim okolnostima izazvali saobraćajnu nesreću ili prouzrokovali neposrednu opasnost za druge učesnike u saobraćaju, odrediće vam se još dva kaznena boda i zabrana upravljanja motornim vozilom od šest mjeseci. ¹⁶⁸

Propisana kazna i druge posljedice za vožnju pod uticajem droge i drugih psihoaktivnih supstanci iste su kao one opisane u prethodnom pasusu za slučaj vožnje pod uticajem alkohola u koncentraciji od 2 g/kg ili većoj.

161 Zakon o bezbjednosti saobraćaja na putevima, *op. cit.*, čl. 323, st. 1, tač. 1

162 Isto, čl. 182, st. 4

163 Isto, čl. 322, st. 1, tač. 35

164 Isto, čl. 319, st. 1, tač. 19 i st. 3, 4 i 6

165 Isto, čl. 318, st. 1, tač. 14 i st. 2 i 5

166 Isto, čl. 318, st. 4 i 6

167 Isto, čl. 317a, st. 1, tač. 4 i st. 2 i 4

168 Isto, čl. 317a

25. Smijem li da odbijem poligrafsko testiranje?

Da. Poligrafsko testiranje se vrši samo uz dobrovoljni pristanak.¹⁶⁹ Poligraf je instrument za pokušaj otkrivanja istine, preciznije stresa, nastao početkom 20. vijeka (1921) na osnovu istraživanja J. A. Larsona, studenta medicine na Kalifornijskom univerzitetu, koji je različite instrumente za mjerenje disanja, krvnog pritiska i pulsa ugradio u jedan prenosiv aparat koji je sve te fiziološke procese simultano registrovao. Instrument koji se obično koristi za poligrafska ispitivanja sastoji se od „snimača“ koji procjenjuje tri temeljna pokazatelja: broj otkucaja srca, krvni pritisak i provodljivost kože (elektrodermalnu aktivnost).¹⁷⁰

Imate pravo da budete upoznati s radom uređaja za poligrafsko testiranje.¹⁷¹ Ako odlučite da mu se podvrgnete, onda dajete pisanu saglasnost. Za maloljetne osobe saglasnost daje roditelj, tj. zakonski zastupnik, a ako je zakonski zastupnik mogući učinilac krivičnog djela, saglasnost će dati nadležna ustanova za socijalnu i dječiju zaštitu.¹⁷² Ako saglasnost povučete, testiranje će se prekinuti.¹⁷³ Rezultat testiranja ne može biti upotrijebljen kao dokaz u krivičnom postupku. Osoba koja sprovodi poligrafsko ispitivanje, dužna je da vas upozori da ne smijete biti podvrgnuti takvom ispitivanju:

- ako ste pod uticajem alkohola, opojnih droga ili ljekova za smirenje;
- ako imate ozbiljna srčana oboljenja ili respiratorne smetnje;
- ako ste pod stresom;
- ako pokazujete znake duševne bolesti (npr. šizofrenija, paranoja...) ili privremene duševne poremećenosti (iscrpljenost, pospanost, patološka stanja izazvana jakim afektima ili intoksikacijom...);
- ako osjećate intenzivan fizički bol;
- ako ste trudnica ili porodilja;
- ako niste navršili 14 godina života.¹⁷⁴

169 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.* čl. 119

170 „Društvena i tehnička istraživanja: Poligraf – poligrafsko testiranje“, Stručni rad, Tomica Starčević (Ministarstvo unutarnjih poslova Hrvatske) i Mr. Sc. Ines Jambrek Petrak (doktorand poslijediplomskog doktorskog studija Kaznenopravnih znanosti, Pravnog fakulteta u Zagrebu), str. 29

171 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.* čl. 119

172 Isto

173 Isto

174 Isto

26. Smijem li da odbijem DNK testiranje i uzimanje otisaka prstiju?

DNK testiranje (tjelesni pregled – uzimanje pljuvačke) ne možete odbiti kada je potrebno utvrditi da li se na vašem tijelu nalazi trag krivičnog djela ili njegova posljedica,¹⁷⁵ kao ni onda kada ste osumnjičeni ili okrivljeni, a potrebno je da se utvrde činjenice važne za krivični postupak.¹⁷⁶ Dok uzimanje krvi možete da odbijete ako bi to moglo da šteti vašem zdravlju (npr. imate kardiovaskularno oboljenje, karcinom, dijabetes, glaukom, anemiju...),¹⁷⁷ uzimanje uzorka pljuvačke ne možete odbiti jer se to ni u kom slučaju ne smatra opasnim po zdravlje.¹⁷⁸ Ista stvar je i sa uzimanjem otisaka prstiju. Oni se mogu uzeti bez vaše saglasnosti prilikom lišenja slobode i kada postoji vjerovatnoća da se mogu naći na predmetima koji su izuzeti prilikom uviđaja za krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, kakva su npr. ubistvo ili krađa.

27. Kome da prijavim prijetnju dobijenu putem interneta?

Ako se radi o tekstu prijeteće sadržine koji ste primili putem mobilnog telefona (aplikacija *Viber*, *Whats App*, *Facebook messenger* i sl.) ili putem mejla – elektronske pošte, ili u vidu komentara na nekom internet forumu ili društvenoj mreži, to možete da prijavite policiji ili državnom tužilaštvu, usmeno ili u pisanoj formi.¹⁷⁹

Policija je dužna da primi vašu krivičnu prijavu i da je odmah dostavi nadležnom državnom tužiocu.¹⁸⁰ Državni tužilac će ispitati da li je izvršeno djelo koje se goni po službenoj dužnosti, npr. ugrožavanje sigurnosti prijetnjom da će neko da izvrši napad na vas ili vama blisku osobu.¹⁸¹ Odluku o krivičnoj prijavi trebalo bi da donese u roku od mjesec dana, izuzetno dva mjeseca.¹⁸²

Ako državni tužilac utvrdi da se radi o prekršaju, npr. uvredi ili drskom ponašanju, podnijeće zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom sudu za prekršaje.¹⁸³ To će učiniti odmah po saznanju za prekršaj i učinioca, a najkasnije u roku od 60 dana.¹⁸⁴

175 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 154

176 Isto

177 Isto, čl. 154, st. 2

178 Isto, čl. 154, st. 3

179 Isto, čl. 204

180 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 26; Zakonik o krivičnom postupku, *op.cit.*, čl. 256, st. 3

181 Krivični zakonik, *op. cit.*, čl. 168

182 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 256a, st. 3 i 4

183 Zakon o javnom redu i miru, *op. cit.*, čl. 7

184 Zakon o prekršajima, *op. cit.*, čl. 153

Ako učinilac nije poznat, u okviru Uprave policije, Grupa za suzbijanje krivičnih djela visokotehnološkog kriminala otkrivaće identitet počinioca.¹⁸⁵

28. Kome da prijavim krivično djelo?

Krivična prijava se podnosi nadležnom državnom tužiocu.¹⁸⁶ Međutim, ako je podnesete i policiji, sudu ili nenadležnom tužilaštvu, dužni su da je prime i odmah dostave državnom tužilaštvu koje je nadležno za gonjenje krivičnog djela koje prijavljujete.¹⁸⁷

Ako krivično djelo prijavljujete lično državnom tužilaštvu, primiće vas dežurni tužilac, koji će o prijavi sačiniti zapisnik.¹⁸⁸ Krivičnu prijavu možete i napisati, i podnijeti je u rukopisu ili otkucanu. Možete je predati lično ili poslati mejlom,¹⁸⁹ faksom ili poštom, a možete je i audio ili audio-vizuelno snimiti. Krivično djelo možete prijaviti i telefonom policiji – pozivom na broj 122 – i tada će se o tome sačiniti službena

185 Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova od 25. 2. 2022. godine i Pravilnik o izmjenama i dopunama pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova od 2. 2. 2023. godine

186 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 256, st. 1

187 Isto, čl. 256 st. 3; Pravilnik o unutrašnjem poslovanju državnog tužilaštva čl. 85. *Sl.list CG*, br. 06/16, 29/17 i 68/22.

188 Više o načinu podnošenja krivične prijave pogledajte u video prezentaciji Državnog tužilaštva Crne Gore: <https://www.youtube.com/watch?v=aiZkSANhmok>

189 E-mail adrese državnih tužilaštava u Crnoj Gori: <https://www.tuzilastvo.me/drtz/sadrzaj/oWwG>

zabilješka. To možete učiniti bilo kada, jer policija radi 24 časa dnevno.¹⁹⁰ Ako prijavu podnosite lično, u vašem prisustvu će se sačiniti zapisnik o prijemu krivične prijave, koji možete da pročitate ili da zahtijevate da vam se pročita. Možete dati primjedbe na tekst tog zapisnika, koje je policijski službenik dužan da unese, prije nego što zapisnik potpišete.

Imajte na umu i da je lažno prijavljivanje krivično djelo, za koje je propisana kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine (ako prijavite drugu osobu), a novčana kazna ili zatvor do godinu dana ako prijavite sebe.¹⁹¹ To znači da možete krivično odgovarati ako prijavite da ste vi ili druga osoba izvršili krivično djelo, a znate da to nije bio slučaj. Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine kazniće se i onaj ko prijavi samo to da je izvršeno krivično djelo, a zna da nije izvršeno.¹⁹²

190 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 181

191 Krivični zakonik, *op. cit.*, čl. 388

192 Isto

29. Mogu li anonimno prijaviti krivično djelo ?

Krivična prijava može biti i anonimna i pod pseudonimom. Forma krivične prijave nije propisana, jer je važniji njen sadržaj. Zato je bitno navesti što više podataka o događaju koji prijavljujete, sa dokazima kojima potvrđujete svoje navode. Ako ste anonimno podnijeli prijavu, onda nećete biti obaviješteni o njenom ishodu i pravima koje biste imali u daljem postupku, ali to ne znači da se prijava neće razmatrati.¹⁹³

193 Vidi video na stranici Državnog tužilaštva Crne Gore: <https://www.youtube.com/watch?v=aiZk-SANhmok>

30. Smije li policija da mi oduzme mobilni telefon ili drugi predmet, i ukoliko ga uzme kada je dužna da mi ga vrati?

Policijski službenici mogu prilikom pretresanja stana, stvari i lica da oduzmu pokretne stvari (među koje se ubraja računar i slični uređaji za automatsku obradu podataka npr. USB, disk jedinica i sl.), o čemu će vam izdati potvrdu o privremenom oduzimanju predmeta.¹⁹⁴ Takođe, policija vam može oduzeti i mobilni telefon i druge lične stvari, o čemu obavezno potpisujete potvrdu o oduzimanju ili zapisnik¹⁹⁵ (vidjeti pod 11, 12 i 13). Policija može oduzeti predmete u krivičnom postupku na osnovu rješenja suda, na koje imate pravo žalbe višem sudu.¹⁹⁶ Privremeno oduzeti predmeti (npr. mobilni telefon) biće vam odmah vraćeni ako krivični ili prekršajni postupak ne bude pokrenut, odnosno ako policija u roku od 3 mjeseca ne podnese krivičnu prijavu.¹⁹⁷ Ako vam predmeti ne budu vraćeni kada prestanu razlozi zbog kojih su vam oduzeti, imate pravo na pritužbu policiji, odnosno na tužbu sudu za povraćaj stvari.¹⁹⁸

194 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 81, st. 9, čl. 82, st. 1, čl. 85, st. 10

195 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 88

196 Zakonik o krivičnom postupku, *op. cit.*, čl. 85 st 1 i 9

197 Isto, čl. 263

198 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 32; Zakon o svojinsko pravnim odnosima, *Sl. list CG*, br. 19/2009, čl. 112, 123

31. Kada je policija dužna da mi pomogne?

Osnovni standard policijskog postupanja je dužnost služenja ljudima u cilju obezbjeđenja poštovanja ljudskih prava i zaštite zakonitosti.¹⁹⁹ Ovo uključuje pružanje pomoći ugroženim ljudima i drugima kojima je ona potrebna.²⁰⁰ I kad nije na dužnosti, policijski službenik je dužan da se pridržava standarda i pruža pomoć svakome ko se nađe u opasnosti, da sprečava vršenje krivičnih djela i sl.²⁰¹

Policijski službenici će, primjera radi:

- pomoći učesniku saobraćaja (npr. kada mu se zaustavi automobil na putu) radi veće bezbjednosti saobraćaja i njegovog nesmetanog odvijanja;
- obezbijediti pružanje ljekarske pomoći kada za tim postoji potreba (npr. zateknu povrijeđene na mjestu izvršenja krivičnog djela),²⁰²
- od nalazača primiti nađenu stvar (npr. lična dokumenta, novac ili druge dragocjenosti) i preduzeti sve potrebne mjere da se ta stvar sačuva, da se pronađe osoba koja je izgubila i da joj se stvar vrati.²⁰³

Policijski službenici su dužni da preduzimaju nužne radnje u cilju zaštite života ljudi čak i onda kada im je u vršenju tih policijskih poslova ugrožen život.²⁰⁴

199 Zakon o unutrašnjim poslovima, *op. cit.*, čl. 20, st. 2

200 Isto. Vidi i čl. 18 (Policijski poslovi) i 19 (Načela i cilj vršenja policijskih poslova)

201 Isto čl. 22. Vidi i Kodeks policijske etike, *Sl. list CG*, br. 87/21, čl. 7

202 Isto, čl. 122

203 Isto, čl. 27

204 Isto, čl. 23

32. Smije li me policija kazniti ako ometam ili vrijeđam policajca prilikom vršenja službene dužnosti?

Ako ometate, omalovažavate, napadate ili na drugi način pokušate da spriječite policijske službenike da zakonito vrše službenu dužnost, podliježete prekršajnoj ili krivičnoj odgovornosti.

Prekršajno možete da budete kažnjeni od 500 do 1.500 € ili kaznom zatvora do 60 dana za ometanje ili omalovažavanje službenog lica.²⁰⁵ Kazna zatvora je ista i ako ovaj prekršaj napravite kao član grupe, dok se novčana kazna tada kreće od 500 do 2.000 €. ²⁰⁶

Krivično možete da odgovarate ako spriječite ili pokušate da spriječite policijskog službenika u vršenju službene radnje silom ili prijetnjom da ćete neposredno upotrijebiti silu.²⁰⁷ Isto važi ako ga prinudite ili pokušate da ga prinudite da izvrši neku radnju. U tim slučajevima možete biti kažnjeni kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.²⁰⁸

Krivično ćete odgovarati i ako napadnete ili pokušate da napadnete policijskog službenika koji vrši službenu dužnost ili ako mu zaprijetite napadom.²⁰⁹ Za takav slučaj zapriječena je kazna od šest mjeseci do pet godina zatvora.

Međutim, možete biti oslobođeni odgovornosti ako ste bili izazvani nezakonitim ili grubim ponašanjem policijskog službenika.²¹⁰

205 Zakon o javnom redu i miru, *op. cit.*, čl. 11, st. 1

206 Isto, čl. 11, st. 2

207 Krivični zakonik, *op. cit.*, čl. 375

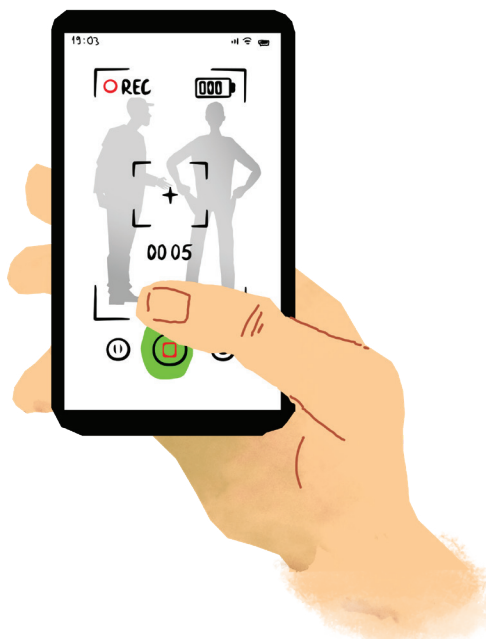
208 Isto, čl. 375, st. 3

209 Isto, čl. 376, st. 1 i 3

210 Isto, čl. 375, st. 5 i 376. Zakon o javnom redu i miru, čl. 11, st. 1

33. Imam li pravo da telefonom snimam policijske službenike?

U principu možete da snimate policijske službenike na javnom mjestu, jer su oni javni službenici i njihov rad je javan.²¹¹ Ako vas policijski službenik opomene da ga snimanjem ometate u vršenju posla, udaljite se, a snimanje možete nastaviti tako da ga više ne ometate.²¹²

211 Zaključak Savjeta za građansku kontrolu rada policije br: 53/14-18, 7. 2. 2020. godine, str. 2

212 Isto

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-642-20-4
COBISS.CG-ID 28363524

ISBN 978-9940-642-20-4

9 789940 642204